57. Omurleg aðbúð ungbarna.

3 blöð qto. Rvík, 20.des.1942

Barnasögur

Úr skýrslu lögreglunnar 18. des. 1942.

Föstudaginn 18. des. 1942 kl. 01,45 var símað á stöðina, frá Höfðaborg og kvartað undan mjög miklum hávaða, er stafaði frá íbúð nr. 61 í H.b. ..... vorum sendir á staðinn ... var þar fyrir, tvær persónur, fullorðnar og þrjú smábörn. ... húsráðandi ... og er hún móðir barnanna. ...(húsráðandi) var mjög ölvuð og í æstu skapi, neitaði hún að segja okkur nafn sitt og margrak okkur á dyr, og var að öðru leyti mjög ókurteis í orðum við okkur.[1]

Hjá ...(húsr.) var staddur gestkomandi bróðir hennar ... frá Keflavík, var hann einnig mjög ölvaður og hafði hann gefið ...(systur sinni) það vín, sem hún hafði drukkið.[2]

Þriðji maðurinn þarna var ....., sagðist hann hafa komið þarna í kvöld eftir beiðni ....(húsr.) til að inna af hendi verk, fyrir hann. [illegible] – hvað hafði þeim farið saman ....(húsr. og síðastn. manni) og vildi hún að við tækjum hann með okkur, sem við og gjörðum. (Hann) var lítið undir áhrifum víns og var honum síðan leyft ... að fara heim til sín. Ekki vildi ...(húsr.) að við tækjum ... (bróður hennar) með okkur, en rétt eftir að við fórum út kom ...(hann) út á eftir okkur, tókum við hann þá og fórum með hann á stöðina, var hann síðan ... settur í fangageymslu-stöðvarinnar í klefa nr. 5.[3] Meðferðis hafði hann í peningum kr. 331.—

...Íbúð ....(húsráð.) var mjög illa útlítandi, var þar allt á rúi og stúi (sic), brotnir hlutir á gólfi og gólfteppi í blettum gegnblautt. Börnin, sem voru á að giska 2, 4 og 6 ára voru grátandi og yfir sig hrædd, enda sá ég móður þeirra tvívegis

leggja hendur á þau þann tíma sem ég dvaldi á staðnum, annað skiptið sló hún eitt þeirra í andlitið. 4)

Fólk það, er býr í neðri íbúðinni við .... (húsráð.) segir okkur að börnin séu látin og þetta endurtaki sig daglega hjá henni, ennfremur að börnin lægju [illegible] úti [illegible] (sic.) sínum fram yfir miðjan dag í rúmunum og fengju hvorki vott né þurrt. 5)

...... og fannst konum full ástæða til að setjast yfir börnunum yfir.... (húsr.) [illegible] ástand hennar væri slíkt sem raun bar vitni, enda var slíkt [illegible] [illegible] sálar hennar. Lögregluþj.nr. var því fenginn vakt inn í herbergi hennar.

Ath.s. 1). Lögreglan telur [illegible] það, að [illegible] sé [illegible] við hana, án þess, að láta hið sér [illegible] með að „hjálpa henni [illegible] 16.5 kl.:

2) Hugulsamur bróðir og [illegible] við börnin!!

3). Lögreglan bíður þess, að bróðirinn „fari út"; þá flytji hann sér ástæðu til að taka hann og setja „í fangageymslu"!!

4) Hér er um óvenjulega ljóta lýsingu að ræða og þó einnig í næstu málsgr.

5). Börnin sitja í [illegible] sínum og bragði („daglega") meðan móðir þeirra er úti sinn [illegible], 2, 4 og 6 ára gömul börn, „grátandi yfir sig kalt", og svo slær hún þau „daglega" með stórum [illegible] og eitt þeirra slær hún í andlitið. Börnin „fá hvorki vott né þurrt"! —

Hvað gerir svo lögreglan í svona máli? Hún semur skýrslu um það og sendir barnaverndarnefnd. Skýrsluna fær nefndin eigi fyrr en næsta dag, enda er bréfið látið í pósthólf (nr. 242.), en þar hefði það getað legið marga daga, ef þess hefði eigi verið vitjað; eigandi pósthólfsins verið veikur, eða eigi getað látið athuga þetta; tilviljun ein réði því, að hann leit í pósthólfið næsta dag.

Hvað gerði svo barnaverndarnefndin eða formaður hennar, sem fyrst-ur fékk vitneskju um þetta? (Kl. 12.15 kom 19. s.m.)

Hann sendi hjúkrunarkonu nefndarinnar, kl. 12.40 og tvo aðra úr nefndinni. Jafnframt bað hann lögregluna (í síma 1166) að senda lögreglumann nefndar-mönnum til aðstoðar.

Síðar s. dag fékk form. boð um það frá nefndarmönnum, að „allt sé í lagi!“

Form. bað svo lögregluna að láta fram fara rannsókn í málinu.

Til afsökunar má telja það, að kona þessi – Sigríður Bjarnadóttir – missti mann sinn um leið og „Jón Ólafsson“ togari fórst. Konan hefði því þurft leiðbeininga hið bráðasta.

En hvað átti lögreglan að gera? Fjarlægja konuna og aðra fullorðna samstundis úr heimilinu, hringja tafarlaust til form. barnav. nefndar, sem þá strax hefði sent hjúkrunarkonu nefndarinnar til að gæta barnanna, og vitanlega reynt að koma börnunum í dvöl, en þá hefði engan stað verið unnt að fá – enginn staður til – og nefndin því orðið að hafa tíma um fyrir sér unz hann var fenginn. Þegar þetta, sem síðast er greint í máli þessu, sýnir hve mikil vandræði nefndin verður að eiga, ávallt þá, er hún þarf að koma börnum fyrir til dvalar. Þannig er það og í fleirum atriðum sömum: að nefndin getur ekki og fær ekki að hjálpa börnunum. Hún á ekki fé né ráð, og það er þjóð-sök – en ekki barnanna – hversu óvinsamlega er að þeim búið. M.a. er blaðasala barna í götum úti, talandi vottur um ástand þetta allt, vín-salan o.fl.

Reykjavík, 20. des. 1942.
[illegible]